

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ

ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Збірник наукових праць

Випуск 8

Донецьк, ДонНУ, 2006

Актуальні проблеми викладання іноземних мов у вищій школі : 65 наукових праць.-Випуск 8/ Ред.кол.А.П.Загнітко (відп.ред.) та ін. –Донецьк: ДонНУ, 2006 – 228.

Збірник присвячений дослідженню актуальних проблем викладання іноземних мов у вищій школі. Він призначається для викладачів, методистів, аспірантів, студентів старших курсів.

Редакційна колегія: В.М.Алфімов, д.пед.н., проф., С.М.Железна, канд.філол.н.,доц.,(заст.відп.ред.),А.П.Загнітко,д.філол.н.,проф.(відп.ред.), Г.Кучерявий д.пед.н., доц., Т.О.Пахомова, д.пед.н., проф., В.І.Петренко, д.пед.н., проф., Г.П.Циганенко, д.філол.н., д.пед.н, проф.

Адреса редколегії: 83055, м.Донецьк, ул.Університетська, 24,
Головний корпус, ауд.1201.

© Донецький національний
університет, 2006

© Колектив авторів

© Загнітко А.П.(відп.ред.)

ЛІТЕРАТУРА

1. Загнітко А.П. Роль і місце іноземних мов у вищій школі. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 200 с.
2. Кучерявий Г. Методика викладання іноземних мов у вищій школі. – Київ: Либрис, 2004. – 224 с.
3. Олейник Н., Якович О., Рибак М. – Методика викладання іноземних мов у вищій школі. – Київ: Либрис, 2004. – 200 с.

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Прагнення нашої країни увійти до європейського наукового й освітнього простору зобов'язують усі вищі навчальні заклади шукати способів поліпшення якості освіти згідно з критеріями Болонського процесу. Враховуючи той факт, що сьогодні для української вищої школи немає альтернативи Болонському процесу, до якого приєдналося близько сорока країн, освітянам України доводиться вже сьогодні вирішувати глобальні проблеми перебудови системи вищої освіти.

Мета статті - узагальнити і систематизувати досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВНЗ, зокрема, що стосується викладання іноземних мов у вищій школі.

На сьогоднішній день процеси інтеграції України у Європейський економічний простір вимагають від українського суспільства вирішення глобальних проблем, зокрема, найважливішої соціокультурної проблеми - вдосконалення системи вищої школи і підвищення рівня якості професійної підготовки

Основною метою державної політики в галузі освіти є створення умов для розвитку особистості та творчої самореалізації кожного громадянина України, оновлення змісту освіти та організації навчально-виховного процесу у відповідності до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних досягнень. Пріоритетним напрямом розвитку вищої освіти України є її інтеграція у світовий та європейський освітній простір.

Важливою передумовою входження України до єдиної Європейської зони вищої освіти є реалізація системою вищої освіти України ідей Болонського процесу.

Слід визнати, однак, що українське суспільство, на жаль, ще не готове до таких змін, і поширеною є думка про те, що суть Болонського процесу полягає в заміні традиційного диплома спеціаліста на диплом бакалавра. Більше того ще не всі усвідомили, що реформа вищої освіти у світлі Болонської декларації передбачає не лише „зовнішній косметичний ремонт”, а ґрунтовну заміну існуючої системи новою. Ця нова система складатиметься з двох циклів. Перший, так званий „First Cycle”, або „First Cycle degree” (FCD) триватиме три, максимум чотири роки і закінчуватиметься написанням бакалаврської роботи і отриманням диплома бакалавра. Цей ступінь передбачений як завершальна стадія для професійних закладів і закладає підвалини для другого циклу „Second Cycle”.

Таблиця 1.

Стара і нова система вищої освіти у порівнянні

	Університет	Професійна школа	Глобальний стандарт
SCD рівень	Закінчення університету		Магістр (завершальний етап 1-2 роки)
FCD рівень	„довгий” термін навчання (5 років)	Закінчення професійної школи „короткий” термін навчання (4 роки)	Бакалавр (навчання 3-4 роки)

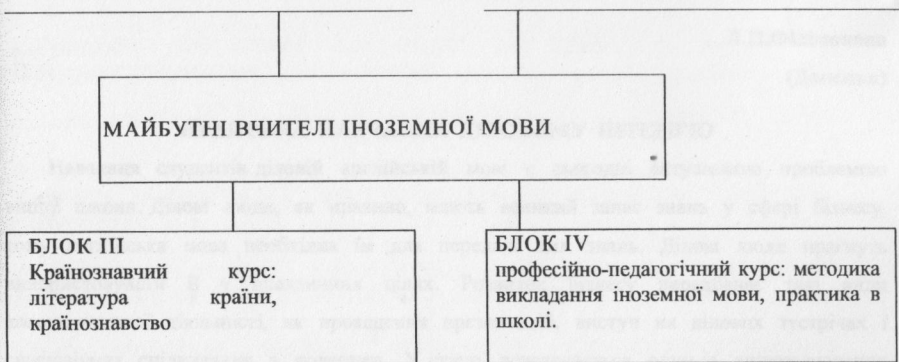
Однак, слід зауважити, що цей перехід („First Cycle” → „Second Cycle”) не відбувається автоматично, на відміну від системи, яка існувала до реформи, коли початкова стадія вищої освіти переходила в основу. Більше того, в Болонській декларації передбачено, що випускники – бакалаври деякий час повинні пропрацювати для того, щоб поглибити на практиці отримані знання з обраного фаху і розширити власну кваліфікацію. У процесі підготовки бакалавра студент повинен опанувати обов’язкові фахові дисципліни і розвивати задатки для розробки know-how. Для того, щоб це стало можливим при скороченні виділеного для навчання часу, навчальні плани факультету іноземної філології Рівненського державного гуманітарного університету були складені таким чином, щоб зменшити години на дисципліни з менш важливим для основних дисциплін фаху змістом. Більша увага приділяється „фаховому ядру” навчального плану. Основна кількість кредитів виділяється дисциплінам фундаментального циклу, а саме, таким блокам предметів:

БЛОК I

- 1) практичний курс іноземної мови;
- 2) практична фонетика; 3) практична граматики.

БЛОК II

- теоретичний курс іноземної мови: 1) теоретична фонетика; 2) лексикологія; 3) теоретична граматики; 4) стилістика; 5) історія мови.

Крім скорочення терміну навчання ця нова система вищої освіти є більш зорієнтованою на практику. Для проходження педагогічної практики у школі виділяється 12 тижнів.

Таблиця 2.

Структура навчання бакалавра

Структура навчання	Основи	Поглиблення фахових знань	Завершальна бакалаврська робота
→ 8 навчальних семестрів → 12 тижнів практики за фахом → 30% модулів за вибором → визначення пріоритетів	→ обов'язкові модулі 1-4 семестри	→ обов'язкові предмети → модулі за вибором 5-7 семестри	8 семестр

Згідно з новою системою організації вищої освіти навчання у ВНЗ організується за модульно-рейтинговою технологією. Суть полягає в тому, що навчальний матеріал кожної дисципліни поділяється на навчальні модулі - логічно завершені одиниці навчальної інформації. В основу технології покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність. Відповідно до

"Положення про рейтингову систему оцінки рівня підготовки студентів" за результатами модульного контролю знань студентів за окремими модулями визначається рейтинг студента з дисципліни і на його основі - семестрова оцінка. При цьому навчальний семестр за рахунок скорочення сесії подовжується на два тижні, один тиждень надається на екзаменаційну сесію для студентів, які бажають підвищити рейтингову семестрову оцінку з окремих дисциплін.

Кількісний аналіз результатів експерименту, що проводився на факультеті іноземної філології Рівненського державного гуманітарного університету, підтвердив вихідні положення робочої гіпотези про те, що існуюча в нашій державі система вищої освіти забезпечує якісну підготовку фахівців відповідних напрямів, їх конкурентоспроможність на національному і міжнародному ринках праці, але потребує адаптації до вимог, які передбачає ЄКТАС, і формально показав переваги експериментальної форми організації навчально-виховного процесу.

Якісний аналіз результатів експериментального впровадження КМСОНП засвідчив, що методи і форми кредитно-модульної системи організації навчального процесу стали важливим аргументом і причиною стимулювання індивідуальної навчальної діяльності студентів. Дана система організації навчального процесу дає право вибору студенту засобів, способів засвоєння навчального матеріалу шляхом постійного включення в учбову роботу на лекціях, семінарських заняттях або ж проходження контрольного тестування.

Отже, система вищої освіти, яка існувала до сьогодні, замінюється новою двоступеневою системою. Перший цикл триває 3-4 роки і після закінчення навчання студент отримує диплом бакалавра. Другий цикл є бажаним, але не обов'язковим. Скасування автоматичного переходу початкової стадії вищої освіти в основну - це позитивний момент Болонського процесу, оскільки не всі студенти, як засвідчує практика, здатні продовжувати навчання у ВНЗ і отримати ступінь магістра.

Не зважаючи на досягнуте в організації навчально-виховного процесу за вимогами КМСОНП існує ряд невирішених проблем, які сповільнюють хід експерименту та негативно впливають на його ефективність. Сюди можна віднести: 1) відсутність правової бази щодо санкцій для студентів, рейтинг яких не дає їм можливості отримати запланований залік чи екзамен; 2) великий обсяг навчального навантаження професорсько-викладацького складу, при якому викладач не має змоги приділити належної уваги індивідуальній і самостійній формам роботи студентів.